

Eerste Kamer der Staten-Generaal

Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu
De heer J.J. Atsma
Postbus 20951
2500 EZ Den Haag

Binnenhof 22
postbus 20017
2500 EA Den Haag

telefoon 070-312 92 00
fax 070-312 93 90

e-mail postbus@eerstekamer.nl
internet www.eerstekamer.nl

Datum 3 november 2011
betreft Commissiemededeling Routekaart naar een hulpbronnenefficiënt Europa
Kenmerk 149431u

Geachte heer Atsma,

De vaste commissie voor Economische Zaken, Landbouw en Innovatie heeft met belangstelling kennisgenomen van de Commissiemededeling Routekaart naar een hulpbronnenefficiënt Europa¹. De Eerste Kamer heeft deze mededeling geselecteerd als prioritair, wat betekent dat de commissie dit dossier met bijzondere aandacht volgt. Met betrekking tot genoemde mededeling wensen de leden van de fracties van PVV, D66 en PvdD enkele vragen te stellen aan de regering. De leden van de fractie van de ChristenUnie hebben zich bij de vragen van de leden van de D66-fractie aangesloten.

PVV

De leden van de PVV-fractie constateren dat naar het oordeel van de Commissie lidstaten onder andere een verschuiving van belastingen op arbeid naar belastingen op milieueffecten teweeg dienen te brengen. Deze leden vragen hoe de regering een dergelijke maatregel in de praktijk ziet? Neemt dan de belasting op arbeid af en wordt consumptie dan extra belast (net als bij de BTW), of komt er gewoon een extra belasting op consumptie?

De regering noemt in het kader van de mededeling het verduurzamen van de internationale handelsketen². De mededeling gaat enkel over Europa. Als men buiten Europa niet dergelijke maatregelen treft, wordt de concurrentiepositie van Europa dan niet verzwakt?

D66 en ChristenUnie

De leden van de fracties van D66 en ChristenUnie hebben met veel belangstelling kennisgenomen van het stappenplan voor efficiënt hulpbronnengebruik in Europa. Het stappenplan heeft als doel om de Europese economie tegen 2050 om te vormen tot een economie die de beperkingen van hulpbronnen en de grenzen van de mogelijkheden van onze planeet respecteert. Om tot deze transitie te komen stelt het plan korte- en langetermijndoelstellingen voor een groot aantal onderwerpen waaronder het stimuleren van duurzame consumptie en productie, de afbouw van milieuonvriendelijke subsidies en de bescherming van de biodiversiteit.

---

¹ Dossiernummer E110047 op www.europapoort.nl
² Kamerstukken II 2011/12, 21501-08, nr. 379

Datum 3 november 2011

Kenmerk 149431u

blad 2

De leden van de D66-fractie, alsmede de leden van de fractie van de ChristenUnie, hebben een duurzame samenleving waar efficiënt wordt omgegaan met hulpbronnen hoog in het vaandel staan en erkennen de noodzaak van een snelle transformatie naar een duurzame economie. Het huidige regeringsbeleid baart deze leden echter zorgen. Met een weinig ambitieuze Green Deal, de toekomstige bouw van kolencentrales en de bijstelling van de Nederlandse duurzame energievoorziening in 2020 van 20 naar 14 procent in het regeerakkoord, lijkt de regering de noodzaak van een snelle transitie naar een duurzame economie niet serieus te nemen. De leden van de fracties van D66 en ChristenUnie vragen zich daarom af of de regering een aantal maatregelen uit het stappenplan zal steunen.

Ten eerste is uit een aantal recente rapporten³ gebleken dat Nederland de beoogde doelen omtrent de duurzame energievoorziening niet gaat halen. Uit het op 19 september 2011 gepubliceerde document van het Planbureau voor de Leefomgeving blijkt zelfs dat de regering de bijgestelde doelstelling van 14 procent duurzame energievoorziening in 2020 bij lange na niet zal halen. Gegeven de keuze van het kabinet om maximaal 1,4 miljard euro per jaar aan subsidie te verstrekken, is een aandeel van 12 procent duurzame energie het maximaal haalbare, terwijl dit aandeel volgens Europese afspraken (en het regeerakkoord) in 2020 14 procent moet bedragen. De leden van de fracties van D66 en ChristenUnie vragen daarom welke maatregelen de regering gaat nemen om ervoor te zorgen dat de gemaakte afspraken in het regeerakkoord worden nagekomen.

In het stappenplan wordt ten tweede een beleidskader geschetst om milieuvriendelijke subsidies af te schaffen. Dit moet er uiteindelijk toe leiden dat alle milieuvriendelijke subsidies in 2020 zijn afgebouwd. In de jaarlijkse groeianalyse van 2011⁴ werden lidstaten overigens al verzocht om milieuvriendelijke subsidies af te schaffen teneinde de begrotingssanering te ondersteunen. De regering blijft fossiele brandstoffen echter subsidiëren met ongeveer 6 miljard euro per jaar. De leden van de fracties van D66 en ChristenUnie vragen dan ook of de regering de afbouw van alle milieuvriendelijke subsidies zal steunen.

Het stappenplan ziet verder op een groot aantal maatregelen om ervoor te zorgen dat de vervuiling van lucht, water en bodem wordt tegengegaan en de kwaliteit daarvan in 2020 herstelde is. Het kabinet stelde echter bij haar aantreding dat Nederland op het gebied van natuur-, milieu- en klimaatbeleid niet voorop hoeft te lopen in Europa. Deze instelling baart de leden van de fracties van D66 en ChristenUnie zorgen. Uit een op 15 oktober 2011 gepubliceerd rapport⁵ van de Stichting Natuur & Milieu blijkt dat de luchtkwaliteit in Nederland behoort tot de slechtste van Europa, de bodem het meest verontreinigd is met stikstof en fosfaat van alle Europese landen en het oppervlaktewater van Europa het meest vervuild is van Europa. De regering heeft aangegeven dat Europese maatstaven leidend zijn, maar naar deze maatstaven loopt Nederland ook erg achter. Deze leden zouden daarom willen weten in hoeverre de regering de doelstellingen van het stappenplan omarmt en bereid is om ambitieuze maatregelen te nemen om zo snel mogelijk weer in de pas te lopen met Europa.

---

3 Planbureau voor de Leefomgeving "Effecten van het kabinetsbeleid voor milieu en klimaat"; Stichting Natuur & Milieu - "Ranking the Stars"

4 COM(2011) 11

5 Stichting Natuur & Milieu - "Ranking the Stars"

Datum 3 november 2011

Kenmerk 149431u

blad 3

Ook buiten Europa bieden zich nieuwe kansen aan. De huidige ontwikkelingen in Noord-Afrika zorgen voor nieuwe mogelijkheden voor de Europese Unie met betrekking tot haar energievoorziening. De Arabische lente biedt mogelijkheden om in de toekomst samen te werken op het gebied van een duurzame energievoorziening. Zeker op het gebied van zonne-energie zijn er volop mogelijkheden in Noord-Afrika. De leden van de fracties van D66 en ChristenUnie vragen zich dan ook af hoe de regering denkt over een toekomstige samenwerking op het gebied van duurzame energie tussen Nederland en Noord-Afrika.

PvdD

Het lid van de fractie van de Partij voor de Dieren heeft met belangstelling kennis genomen van de mededeling over een routekaart voor efficiënt hulpbronnengebruik in Europa. Het is naar de mening van het lid van de fractie van de Partij voor de Dieren volkomen terecht dat bij het onderdeel 'belangrijkste sectoren' de levensmiddelen als eerste genoemd worden. De productie van voedsel legt een enorm beslag op ruimte en is een grote veroorzaker van het verlies aan biodiversiteit. Het is des te vreemder naar de mening van het lid van de fractie van de Partij voor de Dieren dat in de beoordeling van de regering van deze Commissiemededeling het woord 'voedsel' nauwelijks is terug te vinden en er geen concrete inzet wordt geformuleerd op de doelen die de Commissie in haar mededeling ontvouwt. Graag ontvangt het lid van de fractie van de Partij voor de Dieren alsnog een heldere en concrete reactie op dit punt in de mededeling, evenals een antwoord op enkele concrete vragen hierover.

De ambitie van de Europese Commissie om in 2020 gekomen te zijn tot stevige stimulansen voor gezondere en meer duurzame voedselproductie- en consumptie en tot een vermindering van 20% van het gebruik van hulpbronnen in de voedselconsumptie zijn wat betreft het lid van de fractie van de Partij voor de Dieren een goed begin om dit probleem aan te pakken, al is de noodzaak voor een grotere ambitie en snellere omslag naar een werkelijk duurzaam consumptiepatroon wat betreft het lid van de fractie van de Partij voor de Dieren evident. Een vermindering van de vleesconsumptie en derhalve een transitie naar een meer plantaardig menu zou daar naar de mening van het lid van de fractie van de Partij voor de Dieren een grote rol in kunnen en moeten spelen. Deelt de regering die mening? Zo ja, op welke wijze is zij voornemens om zowel door uitwerking van deze routekaart naar een nationale routekaart als door beleid omtrent duurzaam voedsel deze transitie te verwezenlijken? Zo nee, waarom niet? In de Commissiemededeling wordt ook het grote probleem voor de wereldvoedselvoorziening van het steeds schaarser worden van fosfor gesignaleerd. Op welke wijze is de regering voornemens dit probleem nationaal aan te pakken, mede gezien de grote bijdrage aan dit probleem die Nederland levert door de grote importen van fosfaat via de aanvoer van veevoer dat geproduceerd is in derde landen? Is de regering bereid de aanpak van het fosfaatprobleem mondiaal aan te pakken en te streven naar een drastische reductie in de import van fosfaat door Nederland? Zo ja, op welke wijze is zij voornemens dit op te pakken en welke afrekenbare doelen is de regering bereid hiervoor te stellen?

De Europese Commissie is voornemens een methode te ontwikkelen voor duurzaamheidscriteria voor de belangrijkste voedselgrondstoffen. Wat is de inzet van de regering voor deze methode, welke criteria is zij voornemens in te brengen, en wat zijn naar mening van de regering de be-

Datum 3 november 2011
Kenmerk 149431u
blad 4

langrijkste voedselgrondstoffen waarvoor duurzaamheidscriteria opgesteld zouden moeten worden?

De leden van de fracties van PVV, D66, ChristenUnie en PvdD zien de beantwoording door de regering met belangstelling tegemoet. De regering wordt verzocht om deze vragen uiterlijk 30 november 2011 te beantwoorden.

Hoogachtend,

E.M. Kneppers -Heynert
Voorzitter van de vaste commissie voor Economische Zaken, Landbouw en Innovatie